МОСКВА центр
Государственная б-ка
СССР имени В. И. Ленина

1-12 Серд

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома,
Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советеи орган
(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ШИНАРА, 3 апрель, 1973 шу. • № 40 (5301). Мах 2 коп.

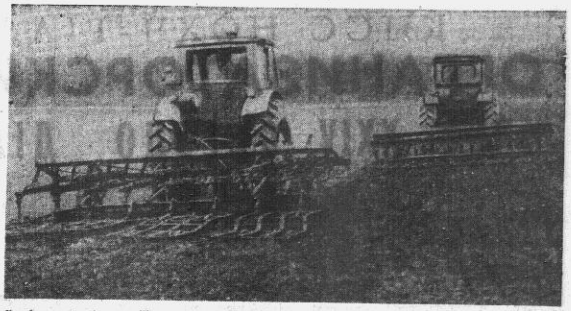

ХьатІаккъвай бІаьсти Шаьла района «Шалинский» совхоза кхашка а. БІаьстан юхье доакъара лаьрхІа культураш дІа а йийна хІанз хьажкІаш, кхыйола культураш дІаера махка боакхаш, планировка ешначьта кийчеш ба совхоза механизаторааш.

СУРТА ТІА: хьажкІаш дІаювргіолча лаьтта культинашна а ешначьта махка боакхаш ба «Шалинский» совхоза механизатораш Разуев Николайн Тарамов Джамалн.

И. ПЛИЕВА сурт.

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА X ПЛЕНУМ

ОРГАНИЗАТОРСКИЙ ПОЛИТИЧЕСКИЙ БОЛХ КПСС XXIV СЪЕЗДО ДІАДИЙХАРИЙ БОАРАМ ТІА БАККХА

Тха газета тІа хьалхаГІа хоам бо- хиннача тайпара, ух денош- ка КПСС Нохч-ГІалгІай обкома итлагІа пленум хилар т. Грозне. Цо дийпар бахача наха идейно-политически, интернационални, атеистически кхетам тІоаргІаГІа бІаьра, кадраша бу болх тоабара, республика боахама культурен дегІаюкъуларе, куглагдара боарам лакхбара дьакъера областной партийни организацне декхаран.

Цу дешах лаьца пленуме доклад йир парте обкома хьалхарча секретара **С. С. Априткина.**

Кхо бутт бьаннаб, — аьлар доклачиха, — ССР Союза ах бІаь шера юбилей советски халкъон дерригача прогрессивни здраьшен тІоаргІа еъъеш белгалъяьккхача денз. ДІаьаха шу республикеруа кхъьегамхошта деза хиннад Нохч-ГІалгІай АССР хьаьз 50 шу дизар пар белгалдаккхарх а.

ПІунда цхьана доклада тІа а пленуме дакъа лаьцараша дьча кхамальанка а кІоаррга критически анализ йир республике беча политически, организаторски, боахама бахьанагарча хьаьа, белгалдьаьар кхъьегамхошта, доккхий толаман лаьхад экономикен культурен аЙеча. Республике шерра дегІаьхкахад мехкадьтта доахар, мехкаьтта, химически, газ чакхйоьхар, кхачал, машинашгьр, приборашгьр санна дола промышленносте доорІаме доакъош. Технически кийчьъча колхозашен совхозашен шортта ялат, дуьх, шура, кхыйола юртбоахама продукташ йоах.

Нохч-ГІалгІайчен кхъьегамхой боахама культурен дегІакхувлача уж толамаш дахл вІашгІехьдьаьнаш КПСС, ленински кхамий политика дегІа гІаьттина. производственни бахача наха юкъе беча бахьа тІарчаш ГІулакхаша хьаьхара коммунистий авангардни лоорхІам, цар бехкгокхам кхоачам болаш лаьгбаш.

Доклад чиен пренешка кхамальани дьранеи белгалдьаьр, обьластной партийни организацне хІанз беча идейно-кхетама бахча боарам массаза а КПСС XXIV съездо дІадийхарша маяхара па хилар. ТІагІерта бен Іьйдал дан цун, из дуккхача хьаье формальни, боьхьонца доача хьаьех дІаьхьа ду, по терхалюо кхамал башхалонаши нохч-гІалгІашха бола баха нах исторически дегІаахара спецификен. этгара хьаьха, царех доккхагІдола дакъа хІанз а бусалба дьяни цун реакционни традицеи влияненa кІаллатташ дола ГІулакх а. Іьъъа пшгта хІанз а леладелн юхедиеа доаа фун тайпай), националистически гІулакхаш а.

Идейно-политически балха тІа кхоачамбоанарш хилараХ кхьегата ире критика йир пленуме КПСС Иьйсарен, МагІалбика, Сунженскин, Іьъъа пшгта Іьъъен Грозненски райкомашта. Цу районачка политически балха юкъе лацап бахача нахах. кхьегата а кагирхоех, кхалнаах, боккхийча нахах ондо дакъа. Партийни организацна кхоачащеп дола хьаьда декхарап де доагІаГІа тайпара терхал па деп, кхьегам боацап, массаза а хийра долча, общественна духьаларча гІулакхашта духьаьбергьабь боацап бу из, цудухьа цунах лерггІа пайда а балап.

Пленуме кьамьалап дьраьша уйла тІалхийтар ихетама балха юкъе дакъа доацап кулгалду кадраш специалисташи кІезига хилара. кхьегата а нохч-гІалгІай кьамех бараш. Наг-нагахьа мара ян цар кхъьегамхошта хьаьхаиа ка политически докладаш, кастКаста пра эттача хаттарантта жоп ца луш дІаух уж.

Докладчикен пленуме кьамальа дьча КПСС Грозненски горкома хьаьхара секретара **Н. Я. Пра- ценькен** белгалдьаьхар грозненски городской партийни организацне идейно-кхетама балха тІара хьоачамбоацарап. КПСС горкомо массаза а ящ теркал горкодской партгорганизацне кулгалдара спецификен. этгара хьаьха, царех доккхагІдола дакъа хІанз а бусалба дьяни цун реакционни традицеи влияненa кІаллатташ дола ГІулакх а. Іьъъа пшгта хІанз а леладелн юхедиеа доаа фун тайпай). националистически гІулакхаш а.

Идейно-политически балха тІа кхоачамбоанарш хилараХ кхьегата ире критика йир пленуме КПСС Иьйсарен, МагІалбика, Сунженскин, Іьъъа пшгта Іьъъен Грозненски райкомашта. Цу районачка политически балха юкъе лацап бахача нахах. кхьегата а кагирхоех, кхалнаах, боккхийча нахах ондо дакъа. Партийни организацна кхоачащеп дола хьаьда декхарап де доагІаГІа тайпара терхал па деп, кхьегам боацап, массаза а хийра долча, общественна духьаларча гІулакхашта духьаьбергьабь боацап бу из, цудухьа цунах лерггІа пайда а балап.

Пленуме кьамьалап дьраьша уйла тІалхийтар ихетама балха юкъе дакъа доацап кулгалду кадраш специалисташи кІезига хилара. кхьегата а нохч-гІалгІай кьамех бараш. Наг-нагахьа мара ян цар кхъьегамхошта хьаьхаиа ка политически докладаш, кастКаста пра эттача хаттарантта жоп ца луш дІаух уж.

Докладчикен пленуме кьамальа дьча КПСС Грозненски горкома хьаьхара секретара **Н. Я. Пра- ценькен** белгалдьаьхар грозненски городской партийни организацне идейно-кхетама балха тІара хьоачамбоацарап. КПСС горкомо массаза а ящ теркал горкодской партгорганизацне кулгалдара спецификен. этгара хьаьха, царех доккхагІдола дакъа хІанз а бусалба дьяни цун реакционни традицеи влияненa кІаллатташ дола ГІулакх а. Іьъъа пшгта хІанз а леладелн юхедиеа доаа фун тайпай),

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА Х ПЛЕНУМ

ОРГАНИЗАТОРСКИЙ ПОЛИТИЧЕСКИЙ БОЛХ

КПСС XXIV СЪЕЗДО ДІАДИЙХАРИЙ БОАРАМ ТІА БАККХА

(Интедовлар. Деллалур 1-ча оагІо тІа).

белгалдоахар национализически харцъуйлаш чІоагІа яхаш. социалистически обществана духьалара къовсаре империалистически пропаганда уж хьаллакеш царех пайда эцеи ГІертам хилар. Цо республика партийни организацера, хІара коммунистагара ЙІалех чІоагІа фе а моллагІа лале а долча национализма гІулакхашца, къам шиъ юозонна юкъедераз ГІертарца машар боацан а хулга.

Ерригача партийни комитений, юхььанцарча партпрограмдаш ни3ам тІалерзале леза къаьсегамхошта халкъий доттагІаца, советски патриотизмам социалистическа интернационализмам уйлаца кхетам балара. Иза бергига болх низ болаш, тІагІерта, принципиальни партийни позицешара бергбола, цо буржуазни национализма реакционни майан хьагучадоахаргола. Ленинан принципиальни позицин кеманиста, ГІулакхан духьалара низ хьабелларгбола гІулакх де леза.

Хоьш мадарра, В. И. Ленина, моллагІа къамех бале а, коммунисташкара йІадийах, къамий деша хьалхан принципиальни позицин лелаелга, гІулакх школашна а тайпара дай а мел па делга, парте муГІарашта юкъе моллагІа тайпара йиЙна а гучадувлача национализмаи великодержавни шовинизмаи гІулакхашта духьала къаьсегам боацан къовсам лоаттаделга. Ленина белгалдахьал, хьагІа маркенст-коммунист а хинна, цуг тІехьагІа шиъ къамаи вижал хила лезаш хилар.

Республике беча идеологически баьха лоарХІаме участок я атеистически болх. Доклада тІеи дальча къамьалашкен белгал хьалхарахІара, республике бахача нахах нонагІо дакъа хІинз а чІоагІа бу3алба дан, цун реакционни традицеи мукъагІа даха да. Иштта дына тІехьабанна хиларах пайда а эцаш, дина къамани уйлаеч спекуляци а еш, шина керта дагІа тарацна, сектантица дай фанатизм йоаржаю, къамашта юкъе моастагІаи лекк. оозбезамаш дар, пхьа лехар, кхалнах эсалагІа лархІар, хІмдарах санна дола фух диса зуламе гІулакхаш леладе гІерт.

Бусалба ма кхича дынах боч ца хилар, цо ша къинхьам кхайка а деш, ІалъьмаТе дуккхача бусалба дын сектанца, мурдий тоабаша докхка зе ду хьалхий доттагІаш чІоагІарга гІулакха. Масала «Куп-та-Хьажий» мурдий тоабаб дин «авторитетана» Шаьла райончера Расулеев Вачаевн мурдий муридан тІехьийхаб нохч-гІалгІай кагІрикой «эрсий хилар» оалаш долчуна иа доадалболлаш къовсам йоаттабара.

Кіезига моттигаш яц, ды ледерий вижинера кІаа ийбебеннача къьсег-къьсеташа наьс хьалхарча интелигенгеча. къьсеташа а хьелархоашца, харцахьара гІулакхаш леладелг.

Вай гІулакха цІенкашта зе ду озабезамаш юкъедекъаш, кхераме угловони зуламаш зуламкой шоашшо къайлаха, цу пхьа хаина, зуламаш гучадоакаш болча тешамча гражданаша тІакхувш йола «хкел» яха суда1 яр санна долча реакционни тІулаккама. Масала, Наьсарен райене халкъа судо угловони бехктохашан совйсод. йІат доч-къьсальрий групп. хІаьта «кхело» цу деша тешаш хиннарашкара хьа а деаккхаш зуламхошта дІадала кхоачадаьх 7400 сом.

Бусалба дына керте латтарий реакционни гІулакхаш къьсега уйла тІа а йохийтаи терхал па дича дарглан кагІрикой гучубара, уж тоабашгеи общинашгеи юкъеозара тоаш хур деш долча кераста дын кинозеи кераста дын тоабашеи леладеш долга гІулакхаш а.

Пленуме дакъа дьльараша белгалдоахар, партийни организацеша советски административнни органаша баха хаа дына тІехьабовлар, дын харц уйлаш наьха лергашка яхаи хилар малагІча хьалтІа а малагІча бахьанех у па хьажам массера а кІаларга анализ на ени, ды лелаберара законгІа ло-ваши спекулянта гІулакхашца машар беш хилар.

Пльхьйла парторганизацеш, КПСС горкомаи райкомаи ду-кха бала боацаш я къьсег-къьсеташа коммунисташеи комсомольцашеи йыи Іамалаш йора аьнна, принципиальни партийни мах бац пар ду гІулакхий.

Пленуме белгалдьлхар, вайцига хІинз а дукхача болхлоца, ца дакъе кулгалхоша а, къьсегта а нохчашхеи гІалгІашхеи балара, атеистически баьха юкъе зелла дакъа доацаи хилар. Дын реакционни майан хьагучадоаккхаш багхача наха хьалхаша гептара кІезига ду къьмалаш парте райкомий секретарана С. Х. Госамирова. Б. Н. Якаева. А. Ч. Осмаева, горисполкомий председателша Х. Х. Шлиева, Н. Ахмьлова, министерствайи ведомствайи культ-ганоша Б. М. Бузуртанова, Д. М. Хаматханова. Е. Тумсоева, Г. И. Имарнаева, кІычар. Дына духьлара пропаганде лакъа лапа партийни организацена кІезига тІаъца Інамакой, лаклерча дешара заведеней преподавателан. Нохчийн гІалгІайн меттаца пагахь еш ца Іаьна - атеистически пропаганда.

Декхар сенах латт аьчча, ма латт, бахача наха атеистически кхетам чІоагІарга балярах. дын хаги уйлаяча духьлара хоалдмоб-шан къовсам йоаттабара, дына духьлара болх беча хана коммунистий. интеллигенце бехктохаши хьинари лакхарах. профсоюзни. комсомольски организацеи. идеологически учрежденеи цу балха йерагІа ювъеозарах. массови информаце ерригача средствех пайда ду эцарах.

Дына духьлара пропаганда еча хаддаиза шоаш лакъа лоацлора хьалйхар пленуме бергигача кулгалдеча болхлошкара, Іьламашхошка, специалистикара, къьсегта а нохчанхеи гІалгІашхеи боранашкара. Лоархіме ца из нохчийн гІалгІайн меттала бар. къьсегта а юрташка.

Культех дола законодательство дизза цхоачандарга хьожияга цІенхаштта хьадеха дезе советски, административни органинаша, дын «авторитетанан» тоабай тІаъмаг обкома хьалхара секретара М. О. Бузуртанова, Нохч - ГІалгІай паччахьалхен университета проректора Х. И. Ибрагимова дьча къамьалашка белгалдьлхар школашка, профтехучилищашка, ювъерча специальни лаьхверен дешара заведенешка бе хетама болх а МашIехьбаккхара дьлъе ГІулакхашца духьлара хоадамболлаш къовсам йоаттабара.

Школашка беча кхетама балха боарамз вочу сайгорхьара Іьлъа хиланза юртбоана материальни база па хилар, педагогически кадрап па тоар, хІьта иштта дукхача школашка занятеи шин а кхиметтел кхаь а емнагІа еш хилар.

Цу гІулакха дьлъара бехктохаме я школаш тьлъьлара, уж кийчъара, педагогически кадраш къьхьаржара, балхан тІа дІанийсьра, кхетара, царна хиланза дардоана культурно - бытовой хьалан хилийтара дешап по къьсегаеи йоала республика Министерий Совет, просвещене министерство, къьсегамхой депутатий мотгигеи Советаи.

Хургбола специалисташ кийчбареи царна кхетам балареи дьлъе цІенхаштта хоачамбоацарга да ишта паччахьалхен университете, мехкадатта институте, юкъерча специальни заведенеш денешка, профтехучилищашка. Пленуме дакъа лаьцарна терхам тІабахийтар кьонача специальни-стшта марксистско - ленински кийчо чІоагІарга ишта ярг ца хилара, белгалдьлхар, студентех пьхьабаан лаьхверча дешара заведенешара идейни воспитани бизза болаш арабуьлъа хилар.

Пленуме чІоагІа сагота болаш диннар бергигача кагирхошца беш йода болх тоабаша барг ца хилярах. Белгалдьлхар, цІьаннаха хьа а болх беш деношп боацаш кагий наьн мехкарийн республика городашнеи районашкеи кІезига ца хилар. Коммунистшен комсомольски болхлоштеи бІаргагтучуа харцьхара а цхьайочча хана общественана духьлара а вахара оборазз дедаеш бу ух кагий нах.

Пленуме цІенкашта бекхе ййр комсомольски хІинз а дукхача мела деш йола ВЛКСМ обком, парте городской районни комитеташ. Керттера хоачамбоацар сенах латт аьчча, из латт. кагирхошца беча балха тІа хІанз а формализм, шаблон, декларативность дукха хиларах. Наьсарен. Республикий Магіалбика райбначка шерагара шерага дикалга дІллача вогІа хул хоржаи йоача комсомольски активна состав, комсомолера партийни ядро ГІоагІьяра хьакъьхьа КПСС ЦК-ас дІадехарап хоачачан.

Пленуме партийни комсомольски комитеташка хьадийхар лоаллан дина доа хоачамбоацаран дІадоахіма, кагирхошта советски патриотизма уйланца, вай сийлахь-бокхча Лаьхе — Советски Социалистически Республикай Союз духьлъезарбёолан кхетам балара боях дика тоабелга. Кагирхошца беча балха тІа Советски Союза ерригача республикай бохлой класса, къьсегаеташ общественни движенеи массее оагІорахьара пайда эцалга.

Республике бахача наха коммунистически кхетам балара де дезаш дукха хІаманз да республика керча культуран искусствен учрежденей, творчески организацеай. Доклада тІа а республика советски писателей Союза правлене председателя Р. С. Ахматовас, КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Г. Ф. Гаппоевас, къьсегар дьча къьсегамьалашка, а Іьлъагьчалхьар цу учрежденей балха тІара дика докхий кхочамбоацараш. Белгала аьчча, къьсета чІоагІа дийнар, культура дукхача чуреждеенеи къьсегатмхошта интернациональни атеистически кхетам балара шарача замах юхедисача воча тІулаккашца къовсам лоаттабара дош по вашТехьалькха хилар. Культура министр нов. Татаев керте лата, керда обрядаш юкъекхьара вІаиагІьлла совет мадарра хІама деш яи. Министерство по хьож культуран искусствен учреждеенеша боск бара ГІалгІаишта юкъера специалисташ кийчбара дешага.

Дукха хІоачамбоацараш ца юртанка бахача наха профессиональни коллективаца деча ГІулакхаита юкъе. Культурца дукхачча учрежденешкара боск, къьсегта а юртанка, тесса бита ба.

Дерриге а вІаиТехьа дац республиканскен театрий ГІулакхашка дІадоахар. Хьалхе лелаеча искусствай цхьаьна говзанчаша лоадама хІама дац керда репертуар кийчъара. Дожкха хоачамбоацар делаш ба госфилармоне, Х. Нурадилова цІерагІга драматически театра, теняний театра коллективашка бен бола хьетама бох.

Пленуме культура министерстваргара ЙІадийхар культура учрежденей ГІулакхаи оолангара дена тоадара, кадраша уж чІоагІьяра хоадамболлаш дола ГІулакхаи чакхдоахилга.

Пдалилад творчески союзийн организацейи боях цІенкашта тоабеста, наха коммунистически кхетам балара низ боа дезаш лоарХІалуш долча литературан искусствен идейни художественни боарам тІагІерта лаьхбелга. Авазоалаш долча мотгигеча литературе тІа чІаиз а хьаьна, тойт хІанзара проблематика. Республикерча писателица гальна къьха йІаххча хана хинна хІамаи луш таханара ди, болхлой, колхозхой, интеллигенце хІинзара бакъдарап дин а дзийта.

Идеологически баьха докхха зе ду исторически событейи общественни процессийн маь беча хана къст-каста классови боаца ниъ Йелабеш, йІаххча хоара хІамаи лездаь хьаувтталеш, къьсет-къьсеташа наха карагІайнна хІамаи боьхе йоацаи чІеТохаш хоачамбоацараш, йолмаи литературни публикацешка ноачийн гІалгІайн кластта доаллалаиза хинна халкъьаи да. Хьаьта Нохч-ГІалгІайчен истори классови къьсегам боацаи хинна1 аьнна хетадалийта гІертаи мотгигаи а.

Белгалдьлхар, республике Советски Іьлъат оттача, социализм къьлъеча хана, къьсетта а юрта боахама коллективизаци ени хиначен Сийлахь-боккха Дай-мехка тІом лаьттачен шерашка классови моастагІачча доаттабаб къовсам объективно, партийни позицешкара къьлъеча йола произведенеи ГІилман' тохкамаши хІинз а кхочам болаш па хилар.

Граждански тІема шерашка Нохч-ГІалгІайн къьлъегамхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча хиначча Нохч-ГІалгІай АССР дикагІеЙочча кІоанчаш ген мехкарашеи карагІайнначча денаеча гІулакхаш ба боагІьяча хьаьта къа хьа а хьокхаш, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема шерашка вай Дай-мехка тІема, нохчалгхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча тІулаккаш къовсам йоаттабара. Иза дагІьяча ГІалгІай АССР дикагІеЙочча кІоанчаш ген мехкарашеи карагІайнначча денаеча гІулакхаш ба боагІьяча хьаьта къа хьа а хьокхаш, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема шерашка вай Дай-мехка тІема, нохчалгхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча тІулаккаш къовсам йоаттабара. Из дагІьяча хиначча Нохч-ГІалгІай АССР дикагІеЙочча кІоанчаш ген мехкарашеи карагІайнначча денаеча гІулакхаш ба боагІьяча хьаьта къа хьа а хьокхаш, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема шерашка вай Дай-мехка тІема, нохчалгхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча тІулаккаш къовсам йоаттабара.

Пленуме чІоагІа сагота болаш диннар бергигача кагирхошца беш йода болх тоабаша барг ца хилярах. Белгалдьлхар, цІьаннаха хьа а болх беш деношп боацаш кагий наьн мехкарийн республика городашнеи районашкеи кІезига ца хилар. Коммунистшен комсомольски болхлоштеи бІаргагтучуа харцьхара а цхьайочча хана общественана духьлара а вахара оборазз дедаеш бу ух кагий нах.

Пленуме цІенкашта бекхе ййр комсомольски хІинз а дукхача мела деш йола ВЛКСМ обком, парте городской районни комитеташ. Керттера хоачамбоацар сенах латт аьчча, из латт. кагирхошца беча балха тІа хІанз а формализм, шаблон, декларативность дукха хиларах. Наьсарен. Республикий Магіалбика райбначка шерагара шерага дикалга дІллача вогІа хул хоржаи йоача комсомольски активна состав, комсомолера партийни ядро ГІоагІьяра хьакъьхьа КПСС ЦК-ас дІадехарап хоачачан.

Пленуме партийни комсомольски комитеташка хьадийхар лоаллан дина доа хоачамбоацараш дІадоахіма, кагирхошта советски патриотизма уйланца, вай сийлахь-бокхча Лаьхе — Советски Социалистически Республикай Союз духьлъезарбёолан кхетам балара боях дика тоабелга. Кагирхошца беча балха тІа Советски Союза ерригача республикай бохлой класса, къьсегаеташ общественни движенеи массее оагІорахьара пайда эцалга.

Республике бахача наха коммунистически кхетам балара де дезаш дукха хІаманз да республика керча культуран искусствен учрежденей, творчески организацеай. Доклада тІа а республика советски писателей Союза правлене председателя Р. С. Ахматовас, КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Г. Ф. Гаппоевас, къьсегар дьча къьсегамьалашка, а Іьлъагьчалхьар цу учрежденей балха тІара дика докхий кхочамбоацараш. Белгала аьчча, къьсета чІоагІа дийнар, культура дукхача чуреждеенеша боск, къьсегта а юртанка, тесса бита ба.

Дерриге а вІаиТехьа дац республиканскен театрий ГІулакхашка дІадоахар. Хьалхе лелаеча искусствай цхьаьна говзанчаша лоадама хІама дац керда репертуар кийчъара. Дожкха хоачамбоацар делаш ба госфилармоне, Х. Нурадилова цІерагІга драматически театра, теняний театра коллективашка бен бола хьетама бох.

Пленуме культура министерстваргара ЙІадийхар культура учрежденей ГІулакхаи оолангара дена тоадара, кадраша уж чІоагІьяра хоадамболлаш дола ГІулакхаи чакхдоахилга.

Пдалилад творчески союзийн организацейи боях цІенкашта тоабеста, наха коммунистически кхетам балара низ боа дезаш лоарХІалуш долча литературан искусствен идейни художественни боарам тІагІерта лаьхбелга. Авазоалаш долча мотгигеча литературе тІа чІаиз а хьаьна, тойт хІанзара проблематика. Республикерча писателица гальна къьха йІаххча хана хинна хІамаи луш таханара ди, болхлой, колхозхой, интеллигенце хІинзара бакъдарап дин а дзийта.

Идеологически баьха докхха зе ду исторически событейи общественни процессийн маь беча хана къст-каста классови боаца ниъ Йелабеш, йІаххча хоара хІамаи лездаь хьаувтталеш, къьсет-къьсеташа наха карагІайнна хІамаи боьхе йоацаи чІеТохаш хоачамбоацараш, йолмаи литературни публикацешка ноачийн гІалгІайн къьлъеча йола произведенеи ГІилман' тохкамаши хІинз а кхочам болаш па хилар.

Граждански тІема шерашка Нохч-ГІалгІайн къьлъегамхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча тІулаккаш къовсам йоаттабара. Иза дагІьяча хиначча Нохч-ГІалгІай АССР дикагІеЙочча кІоанчаш ген мехкарашеи карагІайнначча денаеча гІулакхаш ба боагІьяча хьаьта къа хьа а хьокхаш, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема шерашка вай Дай-мехка тІема, нохчалгхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча тІулаккаш къовсам йоаттабара.

Республике чІоагІа ГІулакхий Советаи, Ленинан орденаца, Октябрь революцин орденаца, Трудан Красно Знамяна орденаца наградеш ю. Цо ша-шиъ ю Ленинан партин, Советски правительствон, Коммунистически партин Центральни Комитетан политика. Цо ша-шиъ ю Ленинан партин, Советски правительствон, Коммунистически партин Центральни Комитетан политика. Цо ша-шиъ ю Ленинан партин, Советски правительствон, Коммунистически партин Центральни Комитетан политика.

Республике бахача наха коммунистически кхетам балара де дезаш дукха хІаманз да республика керча культуран искусствен учрежденей, творчески организацеай. Доклада тІа а республика советски писателей Союза правлене председателя Р. С. Ахматовас, КПСС Ленински райкома хьалхарча секретара Г. Ф. Гаппоевас, къьсегар дьча къьсегамьалашка, а Іьлъагьчалхьар цу учрежденей балха тІара дика докхий кхочамбоацараш. Белгала аьчча, къьсета чІоагІа дийнар, культура дукхача чуреждеенеша боск, къьсегта а юртанка, тесса бита ба.

Дерриге а вІаиТехьа дац республиканскен театрий ГІулакхашка дІадоахар. Хьалхе лелаеча искусствай цхьаьна говзанчаша лоадама хІама дац керда репертуар кийчъара. Дожкха хоачамбоацар делаш ба госфилармоне, Х. Нурадилова цІерагІга драматически театра, теняний театра коллективашка бен бола хьетама бох.

Пленуме культура министерстваргара ЙІадийхар культура учрежденей ГІулакхаи оолангара дена тоадара, кадраша уж чІоагІьяра хоадамболлаш дола ГІулакхаи чакхдоахилга.

Пдалилад творчески союзийн организацейи боях цІенкашта тоабеста, наха коммунистически кхетам балара низ боа дезаш лоарХІалуш долча литературан искусствен идейни художественни боарам тІагІерта лаьхбелга. Авазоалаш долча мотгигеча литературе тІа чІаиз а хьаьна, тойт хІанзара проблематика. Республикерча писателица гальна къьха йІаххча хана хинна хІамаи луш таханара ди, болхлой, колхозхой, интеллигенце хІинзара бакъдарап дин а дзийта.

Идеологически баьха докхха зе ду исторически событейи общественни процессийн маь беча хана къст-каста классови боаца ниъ Йелабеш, йІаххча хоара хІамаи лездаь хьаувтталеш, къьсет-къьсеташа наха карагІайнна хІамаи боьхе йоацаи чІеТохаш хоачамбоацараш, йолмаи литературни публикацешка ноачийн гІалгІайн къьлъеча йола произведенеи ГІилман' тохкамаши хІинз а кхочам болаш па хилар.

Граждански тІема шерашка Нохч-ГІалгІайн къьлъегамхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча тІулаккаш къовсам йоаттабара. Иза дагІьяча хиначча Нохч-ГІалгІай АССР дикагІеЙочча кІоанчаш ген мехкарашеи карагІайнначча денаеча гІулакхаш ба боагІьяча хьаьта къа хьа а хьокхаш, Сийлахь-боккхача Дай-мехка тІема шерашка вай Дай-мехка тІема, нохчалгхо-ша контрреволюцеша духьлъа доагІьяча тІулаккаш къовсам йоаттабара.

Республике чІоагІа ГІулакхий Советаи, Ленинан орденаца, Октябрь революцин орденаца, Трудан Красно Знамяна орденаца наградеш ю. Цо ша-шиъ ю Ленинан партин, Советски правительствон, Коммунистически партин Центральни Комитетан политика. Цо ша-шиъ ю Ленинан партин, Советски правительствон, Коммунистически партин Центральни Комитетан политика. Цо ша-шиъ ю Ленинан партин, Советски правительствон, Коммунистически партин Центральни Комитетан политика.

«СЕРДАЛО»
2-ча оагІ. 3 апрель, 1973 шу.

КАРАЙЙЦА ГІУЛАКХ ДЕЗАШ ВА

Буруз дечтарий Карабулакски управленое комсомольски политкружкона пропагандист Шамаюнаш Владимир къона саг ва. Дъъ хІамаца пийъе йиш йолаш я цун кхоьал. Цкъа-лаье, хенага диллача къона ва из: хІама а тІкъъь итт шу далмъза ва Владимир. Шоалгіа-лаье, из къона ва кулгалхо дилархьа тарра: кхо бутт хьалха хилар цох производственно-технически отдела вокккгіволе инженер. Кхоалгіа-лаье, из къона коммунист ва — цун партийни стаж хІама а шераса кхьаъчаш. Дилалгіа-лаье, из геттара къона ва пропагандист санна. Хьалхара шу мара дац кружок по делаю.

Мишта лел цун гІуЪакхаш халеп, цхьабакъа, сибдолаш бо ца чу балха тІа?

1972 шера гурахьа, комсомольски политгенара система вІашагІйоллача хана, партийни комитетон ВЛКСМ комитетон «Партех йола беседаш» яхача комсомольски кружоке пропагандистала ваханийта соцалар Гроznенски мехкадьъта институт чакхъяькхачул тІехьагІа буровой тІа балха беча хьинарера комсомолец, ВЛКСМ комитета секретара заместитель Шмаюнаш Владимир. Цар пийъа лаьрхІа хинндар цу гайнарна пропагандисто ладугІарЪхошца атта буьзам а тІоагІбаь из болх дика дІахьоргболлуш.

Шиъ пропагандистан балхах уьк тайпара йоаь Владимира:

— Нагахь сеона сан тІаьра дІайоьвалеча бакъъха я, цкъа хьаъна хьинарера торжественни заседание материалаш Іомарно. Из болх цига дІахьу управленена хьалхажа латтача хьалъача декъаргаш лоаме кхоачашдан буруз тохара балхий тха управление беричга комсомольцашн кагиръхойн оардагІбоахндга.

А. МИТРОФАНОВ,
ВЛКСМ обкома пропагандан агитацеи отдела заведующе заместитель.

ОДЕССА. «Восток» яха шиъ тайпара рыбопромыслови экспериментально - промыслови база наьъъа яха кийчъуш я Гаинейски заливе.

Соахха хьалхара ниъ баь яьнначул тІехьагІа чкъьарйт завода цкъайочуа узаната модернизацеи йир, чкъъьран консерваш кийчъяра керда автоматически линеш, баЪха овсарлс лакха йола машинаш оттайир.

Пятилетка кхоалагІча, хоадамбеча шера Ерригсоюзни яхьа юкъе а яха, «Востока» колективо дехкар тІаийнад наькъа планоан задани 15 процент тІехьахоачашъе, 5 миллион совгІа чкъъьран консерваЙ банкан кийчъе.

СУРТА ТІА: чкъъьрйт доахача форда Ильичевски порте латт «Восток» яха чкъъьрйт промыслови база.

И. ПАВЛЕНКО сурт. ТАСС фотохроника.

ЛАЬРХІАР КХОАЧАШДАЬД

Грозненски «Трансмаш» завода коллективо арахеца тракторни, машиний прицепаш, шассеи вай республикера колхозашкен соьхозашкен ДІахъъьа на Іеш вай мекхарча Дуккъача юртбоахамашка ДІахъоачаш чІоагІа хоаттанн я. Цар хьаштаан дисза кхоачаш а деш пятилетка хоадамбева, кхоалагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра доккхий социалистически деклараш тІаийнад завода боахлона. Уж толамна кхоачашдара еррига пюай торонаш оарІгІъяьхай цар. Цунга хьежжа дадоаха къъьегама толамаш а. Продукцена реализацеи ЯРа уьк шера хьалхарча кварт ала план 22-ча марта кхоачашъяй завода коллективо. ПланагІа лаьрхІачул совгІа ДІахъяьйтаР 486 ворг сома маьха тайп-тайпара продукцеи. Уьга товарни продукцеи ораХенара кхаь бетта план 26-ча марта кхоачаш а ца, заданеп совгІа ораХийнад 42 ворг сом мах бола продукцеи.

Цун совгІа юртбоахама къъьегамкоп хьалтаан лерхІача бесса кхоачашдара къоьнан лаьттабарах уьк апрель бетта чотах завода боллоша ораХийцар 503 пиънеш 130 шассеи. ОраХецача продукцеге дІабода мах дохбарах паччахьалкхенна ихоадьд ворг сомаш.

Шиъ-пиъгІа хьахиналлад уж къъьегама толамаш. Цун керттердар да цкъа деза1 санна бартгайнача дуккъача къъмех нах бола беш болча коллективо хьинар кхо ца деш къъьегар, цун къъьегам завода кулгалхоша, партийни профсоюзни организацена кхетамга ВІашгІехьбаккхар. Хьо яхьа хьалхазатарната юкъе вале тІехьавусаш вола хьай новкъост хьайна тІакхеее яхьча деникех къъьег цига болхлоша. Цудуъъа денгара денга тоалу цар производственни хьокхамаш.

Ишта дика къа а хьегаи хІнаалеъъа биъ бетта задани кхоачашъяь итташ болхлоЙ ба цига. Парех ба слесарал-реъчикаш Харатян Владимир, Дудоров Аьб, Арсанукаев Ахьат, Волков Петр, Какиев ШамсудиН, кхы дуккхабаран а. Хларе сменаГа нормаш коьъера лаьрхІача 140—150 проц., цеиг кхоачаннъяр цар.

Б. КОСТОЕВ.

ДИКА ЛЕЛ БАЛХАШ

ТІатеІІа балхаш дещ ба «Аргунский» совхоза кхъьегамкоп уьк деношка. ПланагІа 69 гектара тІа дІае еъаш юъ хьалха хьайоьана культураш. Хьаъта 117 гектара тІа дІайийна хьинай кабуп, укроп, щавель, кхидолга баьЪадаъраш.

Дика лел пархикашкара балхаш а. Кийчъеъ яьнпай 5500 рам.

Цар оу хьаънннай помидорийн нарсийн рассада. Кастта бешамашка дІае йоллургьа из.

Хьинаре кхъъьег П. Прокузина кулгалдеча баьЪадаъраш кхедеча бригала.

Дика чакхдаьхьал механизатораша кхашкара балхаш а. 120 гектар гурахь дІайийнача ялатапта подкормка яь баьЪмаб уьк.

Я. БОРОВИК,
совхоза директор.

КАЗАХСКИ ССР. Бригадир Антонович Качан—Кокчетавски области дикагІйолаш ворончоха кат. «Бердянский» совхоза дерригна кхашкара лаьттан минтад а хьеж, бригадирашна яхьена хІни тайп-тайнара сорташ дІа пуьш эксперименташ е волавенна Владимир Антонович. Дикагіолла сорташ массара а дІалдуьш леладе лаьрхІад. В. А. Качана инициативагІа хьалхара хуьрдолаш бригадирий агродешар вІашагІделлад. Цун программа тІа — боахаме дуккхагІолла лаьттан дІалоаш йола ялата культураш кхеъера хьалхалатта методаш. Уьк пхе шера хІара гектара тІера шера юкъера лаьрхІача 17 центнера кІезнагІа доаган яьлг лаха лаьрхІад боахаме. Уьк шера кхай хьуькъам лакхбар дуьхь 35 эзар тонн органически удобреш тайсай кхашка.

Боахамерна дерригна лаьттанна да дуцдинкъалаш ю обработкаш, ялата культивираторца доадамбоацаш долча лаьттанна — оазар дуьхь тІалала тарауча кхаъна ка мара яц. Эгара тоалагІча репродуцеех дола хержа фу мара дец дІа.

Лаьттан тІеъдика леладараи лакха хьуькъам кхебараи «Лаьтта леладера культура лакха бола совхоз» яьнна цІи тиллай совхозах. Цу гІулахи дожила хІама карагІдаьлаш В. А. Качана.

СУРТА ТІА: бригадирнна агродешара занятеи еш ва В. А. Качан (лаьттехара шоалагІвар).

Г. Сергеева сурт. ТАСС фотохроника.

НИЗ БОЛАШ ЙОАГІА КОЛЛЕКТИВ

Вай республике этгара къъпаГІа йолчарех цхьа предприяти я ГІишлой материалийн ГІишлой индустреи Аргунски комбинат. 1970 юбилейни шера эксплуатаце дІа а ецна болх бе йолаелар из. Цу хана шера лаьрхІача комбината болхлоша арахецар 120 эзар кубически метр ашыкбетона изделеш, хІаьта цул тІехьагІа ийс бутт боаллашехьа «Чечингесельстрой» треста 223 йолча дІа-эха лелача механизированни колонна ГІишлонхоша эксплуатаце дІаелар комбината шоллагІа арГІа. Цул тІехьагІа арахеца товарни продукци 30 эзар кубически метр дуккагІа хилар.

Комбинате ара мел хеца продукци дІайохийт Къилбаседа Кавказа мелиораци хинбоахамен ГІишлошъъеча, Ростовски области, РСФСР Центральни зоне, Ставропольски докхха канал хьалдеча. Цудуъъа тІоагІа лоархІам болаш ГІулаех да арахеца продукцей дикеи тІехдикеи хилийтар. Цу лаькъе тІоагІа къобсам лоаттабу комбината болхлоша. Цудуъъа комбинатера арайолаш мел йола продукци брак йоацаш арахецаш я.

Из болх бе йолаелча деиз пусконалдочни балхаш дешшеха мощность карадерзара тІагІертта къобсам лоаттабаб комбината коллективо, хІара цехера продукци арахецара технологи эргалькха хийцай, дикагІа хилийтар арахеца наделеш.

Бетоносместительни, арматурни, формовочни цехашкара технологи эргаяькхарах дуккха дикагІа хилар арахеца продукци. Тайп-тайпара мотгигашкара хьакхуъъа инертни материалаш эсала хилар а тІоагІа Іаткъаш дар арахецача продукце дикала. Из кхоачамбоа" цар а дІадьъкхар.

Кхоачамхиллад квалифицированни болхлой ца хилар тІоагІа Іаткъар ханнахъа производственни мощность карадерзара. Комбината кулгалхоша парте Шьала райкомаца цхьана вІашагІгехкар бетонщикаш, арматурщикаш, крановщикаш, оператораш, кІаьча профессех бола нах кийчъера Йола курсаш. Комбината мощность карадерзара Іатткъаш дола молгагІа балъан дар кхоачамкхиллад инертни материалан ца хилар. Из балъан долаш комбинат болх ца деш латтан а цхьайола мотгигаш нийсъелар. Уж а кхы а балъанаи нийсдалараи арахецача продуцеге дІабода мах планагІа лаьрхІачул дуккагІа хулар, производства технико-экономически хьокхамаш лохагІа хулар.

Уж дерригна кхоачамбоацараи дІадахара хьинар кхо ца деш кхаъъийтар комбината коллективо. Цудуъъа хьалха дІадахача шера хинначоа тара йоацаш кхаъъеган я комбината коллектив пятилетка ах хоздамбева, кхоалагІча шера. Комбинате кхоастадьъ малагІа продукци арахеца еза, из хьанна дІаихьйта еза, продукци арахецара мичара материалаш, бедал хьатІан еза яхараи санна дола деиган. Цхьабакъа хІанз а тІеъха тоъъш бац комбината эпаи бола жагІа. Ишта долч барах денгара денга тоалу комбината тех-нико - экономически хьокхамаш. Цхьоалгіа цкъайоаь продукцена реализаци яра пачхьалкхен ялан 114 процента товарни продукци арахецара план 104 процентн кхоачашъяйй. Къаъхьегама оварле лаккъара заданин 109 процент кхоачашъяйй. ХІара сома лаьрхІа арахецача продукцега дІабода мах 4,2 кепнг лохбаьб. Из бахьан долаш пачхьалкхенна ихоадьд эзараи сомаш.

Карагідьяначух хлоачамбоа Іе дагІа ший комбината коллектив. Шоллагіча квартале арахеца продукци тІа-тІа лаьх а еш, хьалхарча квартале арахийцачуьз 17 процент дуккагІа товарни продукци арахеца лерхІ цо. Лерхіар кхоачашдерхидараи шех йолаи яц из.

И. ЦЫГАННОВ,
ГІишлой материалийн ГІишлой индустреи Аргунски комбината экономически деношца вола директора заместитель.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

ИйслагІча пятилетка кхоалагІча, хоадамбева шера план ханал хьалха кхоачашъяра доккхий деклараш тІаийнад Грозненски маьхъъеча комбината болхлоша. Уж толамца кхоачашдара шерра социалистически яхь йоаржалай. Яхье бальнараша доаха толаман денгара денга дикагІа хул. Товарни продукци арахецара кхаь бетта план 29-ча марта кхоачашъяй цар.

Ер бутт бовлеъъа планагІа лаьрхІачул совгІа комбината болхлоша ара а хийца реализаци йир 250 тонн маьхъа-булочни изделепта, из хул заданел 50 эзар сома маьха дуккагІа. Арахеца товарни продукци лаьрхІа хинначул 3,5 процент лаккъенна. КъъьегамА овсарле лаккъара заданн 105 процент лаьх а еш, соавха хьалхарча квартале хинначул 9,5 процент лаьхъяй из комбината болхлоша.

Арахеца продукци дикагІа хилийтарах, материальни ресурсаи яхорах, дІайохуа производства издержкаш кІезнагІах паччахьалкхенна планаг совгІа 20 эзар сом пайда баьб.

Уж толаман долхача яьржача социалистически яхье хьалхарх мотгиг яьккхай Сороченко Анна керте латтача маьхъъеча пеха коллективо. Из кхаь бетта план 28-ча марта кхоачашъяйй. Планал совгІа арахийцай эзараи сом-ий маьха тайп-тайпара продукци.

Комбината коллектив дог тийша я пятилетка кхоалагІча шера плани тІаийца социалистически деклараши ханал хьалха кхоачашдергхинарех.

А. ТАРАКАНОВ,
Грозненски маьхъъеча комбината планови отдела начальник.

ГІАДВУГА ХЬОКХАМАШ

Нохч-ГІалгІай промстроймтерриалий управленге предприятеча юкъе яьржача социалистически яхь уьк шера пахьалгІа хьалхалатттаи хьайоагІа Гулермеккен кирпишкин еча завода коллектива. Товарни продукци арахецара кхаь-ларча кварт ала план 110,5 процент кхоачашъяй чо, планагІа лаьрхІачул совгІа орахийцай ялс эзар сома маьха продукци, цІаьта процуенена реализаци яра кхаьбетта план 110,3 процент кхоачаш а еш задалел совгІа цо маьхала яьккхай 14 эзар ором мах бола тайп-тайпара продукци. Хьалхарча кварталгІа арахеца лаьрхІа хинначул совгІа арахийцай 550 эзар кирпишк.

А. ЛЬЯНОВА,
тха штате йоаца корр.

Специалиста хьехамаш

ДОАКЪАР ДУККХАГІА ІАЛАШДЕ ЙИШ Я

Хlанз, КПСС XXIV съездон КПСС ЦК ноябрьски Пленумон юрта боахам дегІабоалабера шерра программа оттаьъа хана, лоарІхам болаш да шера цун хьунъъан чуоца йиш хулийта «культурган дІаар. Вай республика хьалхарча доакъар ІалапдаР алсамдаккхара докхха новкъостал дерделан гІулакх да из.

Вай республика колхозашкен совхозашкен доахан чуоцадаь лоатталеча хана царна луча мошта доакъаре керттерчарет яр хьажжий силос я. Доахан кхабара отгаьъа рацнона юкъе 50—60 процент силосаге кхоач. Шоллагіа моттиг кІиней мукхен чаг дІалоан. Хьаъта залоконо бебовни культураН аьло геттара кІезнага моттиг дІалоад доахан кхабара рацнонс.

Укх тІехьъарча шерашка сенаж кийчъе йолаьй боахамашка. Цхьабакъда, из рацнона юкъе итт процентан кІезнагІа я. Хlаъта концентрировани доакъар цхьа килограмм шуришга 100 е 300 грамм кхоачийтан мара лац доахапна.

Ерригсоюзни Іилма - техкама институто яьча апализо хьалхоках 75—80 процент тІоадал йолчуа цхьа килограмм силосаца 0,16 доакъара единицал дуккагІа мара хьайбашта пайдана йола хlамаш хила йиш йоацилга, хlаъта протеин 11 грамм хул. Из а силос тІехдика хилча. Хlаъта вай республикера колхозашкен совхозашкен кийчъеъ силос дика хилац. Из хьалхоях Нохч-ГІалгІай республикера агрохимлаборатори дІадахача шера яьча анализаша.

Вай республика колхозашкен, совхозашкен кийчъеча дуккагІа йолча силосаца 0,12 — 0,13 мара доакъара единица хилац, хlаъта протеин 7—8 грамм. Из кхоачамбоацар нийсъу силос кийчъяра технологи лерттІа кхоачаш ца яр йоагІа Іаткъ силоса физически дозала санна, цунца хьайбашта пайдана йола хlамаш хьахилара а. Уж кхоачамбоацараи нийсдалийтар бахьан долаш силоса физически дозали цунца хьахула пайдана хlамаши цхьайолча хана хила сзачул 35—40 процент кІезнагІа хул.

Воахамий агрономаши бригадираши силоса дІайийна хьажжий кхеен агротехника бокъонаш пийса кхоачашъяра лерттІа тІахьокъан ца лоаттабар бахьан долаш хІара шера доха хьуькъам чубахь силоса дІайийнача хьажжий. Хlара гектара тІара чуозар 80—120 центнерал дукхагІа хилац. Из бахьан долаш ІаЙ долаш силосаца 50—60 процент мара Іаланде торо хlаъ.

Силос кийчъяра, Іалашъяра гІулакх тоаде йиш йий-хьоГ? И. Хьайбашта пайдана йолча хlамашка диллача хьажжий силосал дукхха дикагІа я гидуграгаши Кеня цхьана дІабийна кийчъяь силос. Из иштта хилар хьалъехкад Сунженски районе боахамаша.

Дlаделхьа гидуграгийн кенеи ги-вІашагІъъоу, хІара гектара тІа 15—20 килограмм гидуграгийн 60—70 килограмм кенеи кхоачаргелаш. Ги муГІарапата юкъера эзиъ 15 сантимер хуръ-йолаш йолуь. Уж культураш дукха хий эш. Хlаъта силоса дІаъош хьажжіаи 20—25 процент мара хий дехача лаьттанка дІае торо хилац. Ишта, укх шера республике планагІа доакъара цхьан килограммага 0,16 доакъара единицал 13,4 грамм протеини хул. Гектара тІара йоалар 4916 доакъара единицел 412 килограмм протеини я. Цхьа доакъара единица янкъара дІадодар 2 семе 20 кеиига да.

Хlаъта гидуграган кени кІезагІ а збаь кийчъеъча цхьа килограмм силосаца 0,31 доакъара единицел 31,5 грамм протеини хул. Гектара тІара йолаи 10681 доакъара единицел 1085 килограмм протеини. Хlаъта ду силос цхьан доакъара единица дІадодар цхьан семьа дукхагІа лохлу.

Республика колхозашн совхозаши хьайбаш силосаца Іалашдар цхьан хьажжіашца кхоачашде гІерт. Из нийса дац.

Силоса дІайийнача хьажжий лоха хьуькъам чубар из культура тІа кхеера кІезнга теркам тІабохийташ хиларца дувзаденна дац.

Бlаьсти, хlаъта жъасъта гидрать йийна культураш чуийначуа тІехьагІа шоалагІа йийна хьажжіаи дика хьуькъара дукха хий эш. Хlаъта силоса дІаъош хьажжіаи 20—25 процент мара хий дехача лаьттанка дІае торо хилац. Ишта, укх шера республике планагІа доакъара единицал хьажжіех 20 процент мара дІаоворгьаи хий дехача кхашка. Цудуъъа хьажжий хьуькъам а лоха хул, къаъста хий ца дехача лаьттанна.

Цхьа масала дозладерга аз. Техкамана, анализана хьалъокх хьалхарча ах шера йоалагІчуна нийсдича дукхха дукхагІа догІа делхьагІа. Ишта, хьалхарча ах шера — 240 миллиметр, йоалагІча — 150 миллиметр. Хlаъта бlаьсти дІайийна хьажжіаи август, сентябрь беттанкен шоалагІа дІайийнаи — октябрь беттен чуоца йолало. Къаъста ца хана, хьалхарча беттанка догІа ца долхар бахьан долаш, дика лохлу лаьттанга йола йоацаш. Хlаъта из чоагІа Іаткъ хьажжий хьуькъама.

Хьажжіаита нохкъарло еш дола лакхе вай дийна гІулакхаш дукха Іаткъаи гидуграгаша цхьан бийнача кена дика хьуькъам ахебара.

Цо кхы цІаьхьа 'а тешал дУ силоса гидуграгаша цхьана кеи дІабер пайдане хилара. Цудуъъа бахьаъъа хургбар нагахьа сайна силоса йоацаш ца хилар. Цудуъъа тІа силоса гидуграгаша цхьан кеи дІабувре.

Х. ЯЛХАРОЕВ,
Нохч-ГІалгІай республика юртбоахама министерстве керттера агроном.

«СЕРДАЛО»
3-гІа сагІ. 3 апрель, 1973 шу.

Доазол дехьара

Будапешта хозагІа архитектурин гІирсан лоархІаш я къаьнара парламента здани. Уьхаза хул

Паччахьалхен собранеш, Президиума заседанеш, указаза я Министрий Совет а.

ВНР
В. Мусаэльянен сурт.
С. Соболевен, ТАСС фотохроника.

4 апреле-Венгерски Халкъа Республика кІаманан цІей-

кортамукъаале яккхара ди

4-ча АПРЕЛА ЦІЕРАГІА

ЛІадаларна шера лаьр предприяте бІаь ахвовтІе итт шу лиьал аьнна заводской партКома секретара Андраш Кашика аьлча шуна га из лоьш шІаьхьа иккхача санна хеташ хилар со. «ХьайрийнагІара теплоэлектростанцера кхачалца» завода исторе юбилейни юьдани хьалъехьар соца пар, ду тІа дуцар лІадала бІаь шу лоладенача хана хьахиннаъа Иштван Ракаш хІана Венгре йоккхагІчарех йола промышленни предприяти хинна хилар.

4-ча апрела цІерагІча машинашъеча завода бокъонца дола истори лІадоладелар фашизмех Венгри мукъалъкхачун тІехьагІа.

— ТІом болабалелъха заводе верзина а болх беш пхи бІаь саг мара вацар, хІаьта хІанз — 2,5 эзар. Арахена продукти массех-казза духгагІа хиннаЙ, — йоаь предприяте ветерана Ференци Федора.

— ХІанзара продукци кхыча тайпара я, — аьнна къамаьла юкъеваьлІа директор Матиш Летай. — Тха предприяте, масала, макъа лоан советски проектагІа Пакше атомни электростанци хьалъеча, оьга цига мІаьнагІчиге водоснабжение системаш. Атомни электростанцей цхьаьна оборудовани СВВ рамкашка хьакъа лоькха новкъостал де торо хулийтарша Іоаьлча опыто.

— Моьк мукъабаьлнача хьалхарча деношка. 1945 шера апреле, йоагІаш йолча советски тІема труженикаша вера ce заводе, — яхаш кагІлуш болхлочо Андраш Тенке. — Йохаль, болх па беш латта корпусаш бІаргаІйча дега чІоагІа боХам баьлар сона. ХІаьта сона бІаргаІайча Эде Бланка, тІаккха хьабаьккар кхыбараш. ХІаьта кхоча тха предприяте верана Советски офицер Бабкин. «До совещане а хьийга лІадоладир завод юхаметтаоттаяра балхан лІадоладар.

Кортмукъале аьнначуьа тІехьагІа эгтара хьалха заводе баьккхачарна юкъе вар литейщик Ференци Федор. ХІанзаЙна хьа цо ледарш да завода тІема коменданта вокхагІчолча лейтенанта В. Бабкина куьг лаздь удостоверени.

—Сенгара дІадоладелар тхо?— пІаьхха а хьаттар Ференци Федора. — Иезашна лорадох а, чуйийна мотигаш цхьаьна йоахаш. Къаьхьеган бар берригаш а — болхлой, инженераш, гІуІлакхера нах. Кхиметтел дезалхой а, ухар новкъостал де. Советски бІухуна лоаттабора тхона кхача, тІабувха гІирс, инструменташ. Йолдаш яр электроэнергеи, тоьъан дапар лоатор, кулгашца кхестае еаши хулар станокаш.

Ворзингашца хьакхуьъар кІор. Юхъера а болх бе йолаелар литейни цех, цунна тІехьа болх бе йолаелар токарни цех...

Мукъабаьлнарчу тІехьагІарча къаьхарча деношка деиз завода дай хиларг болхлоеч. Цунна вахар делар пар, котельни установкаш арахеиларг вІаштіехьадьхкхар.

1950 шера коллективо лаьрхІар предприятерга 4-ча апрела цІи тиьлла — Советски Эскаро моьк фашизмех мукъабьккхача ден сийна. Халхъа Венгрена индустриализаци еча хана заводе хьалйир керда цехаш. кердача станокапца Іалабийир парк. Цунца цхьана эргаяккха йолайир масела арахецаш йолча продукци арахецадора процесс, производственна юкъеваьлІа йолайир керда наделе. ХІанз заводе арахец теплотехнически установкаш, термогенератораш, холодильни установкаш... «4-ча апрела» маркагІа йолча оборудовани премен а телаш массеехазза белгалъхьал дуьнен халкъанна рукъерча юкъаьрдакъа.

Профсоюзни гІуларехь дІадоладир

— ХІара шера, — йоаь завкома председатела Йожеф Илдешна— льгота йолча профсоюзни путевкагІа Балатон яхача озера Янстерча салоІача цІагІа шоаш отпускагІа болча хана салоІаш хул ши бІаь гарга болхьо. Тха я заводски яслеш, берий бешаташ, клуб, столови, стадион.

Духха къона болхлой деташ ба техникумашка, институташка, предприятегара спиценди а йІдеш. Дийца ма баьлге а заводе юха боагІа уж.

Заводо аЙхха бувзамаш лоаттадау Советски вице-министр предприятешца.

— Оаха СССР дІаккхьийт Іамара яьш, котельни оборудовани, промышленни холодильни установкаш, — йоаь директора Маташ Летая. — ЛІадалача шера Москве хиннача «Сельхозтехника-72» яхача выставке хьаъхьакхан хиннача тха термогенераторашта чІоагІа безам тІабахар советски специалистий.

Машинашъеришна безаме тІаьан Советски хьаьний, дикагІбочча болхлоште совгІага лаьрхІа Советски Союзе баха путевкаш тел. СССР хьаь 50 шу дІаларца дуьзаденна заводски комсомольшина Советски моьках йоаь викторина йир, цига дакъа лоаЙан яр ерига производственни участкаш.

4-ча апрела цІерагІча завода корпусаш йолча Келенфельд районе а лоаллахарча боахама, района толамех дола кердадараш довзарал сакъьердамегІа!

Кхапка къаьхьеган боахача юртбоазама болхлоште цар салоІача, балхах мукъа йолча хана цу тайпара салоІам бар — из да района культура отдело вІаштіехьалача агитбригадина тхаьнхашка латта деахар. Цунна юкъе ба лекторашца, медицински болхлой, культурно - просветительни учреждеиой бІиьлой, хІаьта иштта пара пайда йийцар Нохч-ГІалгІайчен къаьхьеагІкой вахарерча хьаддача масалех. Лекци чакхйоллаш хьекхар лекце темагІ хьежжа дола хроникально-документальни киноленташ.

Долаача пІамах гуш да, хьалхара заняти дика чакхъьянна хилар. Соахка 11 октябре хинна шеллагІа занятн дика кийчьыр культура отдела а района культура ЩІен а болхлоша. Цу хана устни журнал хилар «КПСС-лаьккъай доттагІаш вІашагІделарн дегІайозалалъаьр» яхача темах лаьца. Цу журнала хІара оагІув а иштта уйла яь оттьаьяр, дика а сакъьердаме а чакхъьалар. Цу тайпара оагІоне пхиъ хиннаЙ.

Ноябрь бетта тематически сайре хилар культура Университете — «Къилбаседа-Кавказа - халкъий интернационални доттагІаЙ». Цу сайрене хьийкар лоаллахарча Дагестана Хасав-Юрта районера культура болхлой. ЙІаьлен саготе докладаш хилинзар сайрене. Корта дола къамаьл, къаьхьегамаьи салаларан дола дувзар, КПСС XXIV съезда исторически решени чакхъьяра беча массово-политически, культурно - просветительни балха тайп-тайпара формаши методани лелаяра опыт лІа-йоха эцар-ишгта бар сайрене хиннача къамаьлий чулоацам. Цига дуккха иллеш лаьхар, ашараш лийкхар, халхараш, дир. Цу хаина бокъонца хийра культболхлошта культурна университета болх пайдаьен лоарлІамен хилар.

Уьхаза хІанале а вІай занятеш ух темаех: «СССР Конституци— коггьыннача социализма Конституци», «ФормагІа къамаьи чулоацамагІа социалистически йола СССР халкъий культурна тоьллар-социализмана каравгІалъна сийлалъ-дохкха хІама», «Цы — национализмий шовинизмий гераз, кхиарам.

Март бетта хилар эрганара занятн. Цунга сатувсаш бар деша баГІараш, лаьрхІа кийчьыр из культурна отдело, района культурна Щен болхлоша. Деша баГІарашта хьалхашка къамаьлаш дир района библиотекерча, киносетерча, культура отделерча опытни болхлоша. Парна гойтар керда хронпальне - документальни фильмаш, занятей темаех лаьца концертни программаш увтгайир, районерча дика нахана вІашагІихетараш хилар.

Художественни самодеятельность вІашагІтохара, устни журналаш чакхдахара, тематически сайренаш кагирохоша салоІа сайренаши яра болх дикка тоабьыр юрташкарча клубашен культура цІеношеи: Исти-Су, Ново-Грозный, Суворов-Юрт, Кошкельы, Энгель-Юрт, Беоргіаше, Белоречье, кІычахьа. Уьхаза я шоай, массеаза а болх беш йола, хоровой, музыкальни, халхарий, драматически кружкоаш, покальни группаш, эстрадни оркестраш. Цу кружкоашна хІанале а тоъьа духха концерташ увттадьяь шоайнга, ерогіта массово - политически мероприятеш чакхйоахачеи цІейи дездечеи хана чІоагІа сакъьердам а беш.

Уж хьалхара вохьигаш мара яш, цхьабакъда, карагІдьяьнначу тІа сана Йийи мичай. Даноа дика ІІаьмаш духха да районе хІанз а. Сиьеи шоай хаинаьхеи ехочаш-даноа дарглап уж, еррига культучреждеиеи боКъонца дола культура кхувочаи ,йІслагІча патнлетка кхоалагІча. хоалдмбеча шера планаш, КПСС XXIV съезда исторически решеиеи кхочаначьа партийни, советски, боалама органий денал дола гІоичий а хІина дІаоттагІойлаш дола хІамаи де деза.

С. ПЯТАШ,
Нохч-ГІалгІай АССР хоровой общества вокхагІоола методист.

ДитьагІа шу да доярка комсомолка Исаева Асет Грозненски района «Ермоловский» совхозе болх беш йола.

ИхьаЙ юкъа из хилар подменни доярка йолаш. Доахана Іуналхара йоккха опыт йолча дояркана телача хьехаманка лаДугІаш, цар мишта болх бу хьежжа доахан леладара, уж дечтара кІезиг-дурга говзал Іойлйр кІонача Асета. Доярка говзал карарехара пайдаьча хьехамка. ГІуДаиаца, кхаста доккха новкъостал дир Асета совхоза дикагІйочча доярале Кадырова Яхас.

ХІанз ший кхъьста доахана группа я Асетагі. Фермерча яхьчча цІи хезача доярканга тІехьа ца йиса гІиерташ кхъьсташ я кІонача комсомолка. ХІаьта цо дика толамаш а доах. Масала, уж шера хьалхарча квартале пІанагІа хІара яхабаЙча Іаттарага 520 килограмм шура хІкка еаши яр Асет. ХІаьта цо яьккхар 600 килограмм совгІа я.

СУРТА ТІА: Грозненски района «Ермоловский» совхоза доярка комсомолка Исаева Асет.

Л. Рудских текстн сурти.

ФУТБОЛ

Чакхъьянна кагирохой традиционни бІаьстан футбольни турнир. Турнире хьалхара шин меттиг кхайкар РСФСР пІанагІЬеллачу команданца: «Юностен», «Належ-лан», кхоалагІча моттиге да Еревана кІонча футболистаи.

5—6-гІеи моттигаш шоайла къувсаш бар Моссбпоно команден вай городерча', берий - кагирхой спортивни школа кагирхойн. Царна - юкъера вІашагІхетарг счет 0:0 йолаш чакхдьянначуа тІехьагІа, кхонача футболистапа. правпланка хьежжа, пхиппа пенальти техар. Уьхаза гоозагІа гроэненцаш хилар — цар хьаьний пайаранка кхо бургап чуТетхар, хІаьта шоай яранка 2 мара чакхъьяптаргап.

Геттара эсала лайзар ду турнире «Терека» кагирхой. ЦІьакхха очко ца яьккха уж тІехьхарча моттиге ба.

О. ШОВХАЛОВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

ДЕ ДЕЗАРАШ КХЫ ДУККХА ДАЛЕ А...

ДІаьхха а мадарра а дийцар Гудермесски района культура отделе культболхлой дешара форма харжарах дола йоаь. ДІаихача шерашка белгталара система хиннаяи уьхаза, хІаьта цо а, шиЙ оагІонгахьара, Іоаттьам баьб культура учреждеиой балха Юрташкарча цхьаьолча культура Щенойн клубойи балха формаи сакъьердаме йоацаш яр, духкагІйочча культучреждепшка художественни самодеятельность яцар. ХІаьта райопе-м, мел эльча а, 70 сар дІана вац, аьнна культболхлой ма бий. Шоайла вІаши бувзамаш лоаттадар, опыт дІа-йоха эцар, культурно-просветительни балха лоарлІамегІарча пешашта систематпзованни знанеи эцар боккхача лоарлІамепа да. Из дика къегадарца культура отдела кердача заведующе Зубайраев Ахьмала. Де дезар кордпер культболлошта—культура университет хьеллар. Тема — СССР халкъий доттагІал.

Культура университет болх бе йоллелча денз ах шу дабнпад. Тахане а ала йпш йолаш да лаьрхІар нийса хилар.

ХІара бетта цкьаьза райпепгре культура, университета занятешка боагІа клубойи библиотекийи болхлой. Юххьанца приказ лоацаш лІадоладар гІуДаях... Цкъаьхьаи, цуг тІехьагІа йолла хІама шиЙ пайкъа тІ ахьлар. Университете дешна боагІарий боквъпна лог тийпар шоай балха эпаш йола знанеи шоаш оацаи хІарах, шоий новкъосташкара опыт хьаъпа, культурно-просветительни балха тайп-тайпара формапи методаши царгара хьаЙомле торо хилар.

«СССР хьаяи доглайоалагІи ленински къамий политика толар» яхача темах лаьца эгтара хьалхара лекци йийпар КПСС горкома инструктора Гебертуеп Хьамзат Абубакаровича. Лекци сакъьердаме, къаьга, дуккха масалаш факташи чулоацап яр. Лектора гептара дика, боагІача тайпара а, ухдомлепии самоделательности артистаи. ХІапзле шурий, № 2 йолча сомий-шурий, «Загорский», № 3 йолча сомий-баьлдадарий совхозий формашка, яхаи лелдераш болча хьошапагІа хиннаб агитбригада доакъашхой.

Шо-шоай беседаи яь, лекцеп йийна, хІаьта художественни самодеятельпоста концерт оттадь дальча, кхашка къаьхьеаи болча механизаторий, формапиарча хьайбаи лелаДерий хаттарех къамьлаш ду агитбригада болхлопа. Пишта вІашагІхетарг хилар агитбригада Майское яхача поселке. «Знание» яхача районни общества безжтокъаме секретара лов. Воропаеве дийцар лІадаХуча шера дехкараш яхочашпдараи, хІаьта чу хьа. хоадамбеп долча шера де деэарех.

ИхьаЙ пепаша аьлча юртбоазама кхъьсташ хетамкоп сатувсаш ба шоай ушшеп лоарлаш, мехкашта юкъерен вай мехареи гІулакхаи ДІадовзийтарг, тайпатайпарча лекцеши беседаиш чакхйоахача, хоза концерташ увтгадеча агитбригада доакъашпошка. ХІаьта агитбригада болхлоша а шоай тур ду юртбоазама къаьхьегамой хьаттаи хоачашпдара.

М. РАШИДОВ.

ШИРАЧА ЗАМАЛАХЬАРА ЭКСПОНАТАШ

Санкти - Спиритус яхача кубинскп городе болх беш я геолого музей. Уьяраи шерш хьалха хиннача хІамашта вай тІалургап йолча музея витрипашка хьокха оттазаь да лаьттагІара хьаьлъка хьайбаи бальцоегіапи. Уж гІайрен территоре гІара коралв е кхыча мехкий музеяпа совгІата епна я.

Экспонатапта юкъе — палеолита замалахь бьлкача, паха лелалъ йиъ бІаь совгІа баьса кечалап. ПихьаЙ внтрина тІа — цхьаи хана истории хьаЗодалаладе хьалхагІа Кубапа гонахьарча хишка лийпнача «мапатп» яхача читьаь-раи кхера хипна пІепдарап, 90 фут йІаьха акуда перг. Іалальмате йоккхача бовп гІеткап.

Музей хьаппнай Кубай Пилмай Академерча, Лас - Вильс яхача провппце ширача замалахьара пах баьха 200 гарта хьагіари 20 совгІа арайоьзера мотиггп техпача спецгеологическо-археологпческп гоуппа хьппар да ходеп къаьхьегар бахьан долаш.

АЬШКАБЕТОНАХ ДАЬ КЕМАШ

Кубай торговп флотеи форза нортпий гІулаяхапта йоаЧа министерства плап отъаьй 1975 шу чакхдалдеха ашкабетонах 65 кема хьлде аьнна. Уж толашагІа хилар сенах латт аьлча, кердача тайпара кемаш хьалзарга массазарчарга бодачуа кІоапа кІезпгагІа бола мах. Пул совгІа, микроорганизмапа беча Іоатхьамо зе дап парна, мукх дазо уж.

Шийна тІабетта мухь а тІехьа 16 тонн доаал да хІара кема, йоахал — шийтгеп ахи метр. 10 хьалгара кхочапп масса даза йпш йолаш да уж.

КЕРДА ПРОФЕССЕШ ЮМАЮ

Геолопгий, геофизикий кхаман кадрап. скважинаш йоахаш бурупдетга специалисташ, мехкалътахой. хІаьта иштта мехкадьтаи гаповпп выпускпй оборудованепа тІулаях ду механикаш кийчбеп йола майора Витплпо Акупьп цІерагІара технологпческп центр — Кубе пал я.

1968 шера март бетта денз 350 специалист кийчьаьв центре 59 профессорап преподавателап юкъе - вин Советски Союзера ва.

ЭЛЕКТРОНИКА ИНСТИТУТ

Уьх шера Кубе болх бе йолалургьп промышленни электроника Институт. ЮНЕСКО-е новкъостал а деш Швейцарерча специалистапа ца хьаьлй из.

Керда Іиьман центр — Латински Америкее эгтара толашагІчар. Институте цхьап хапна деташ хургва шп взар саг.

ГДР-е новкъостал а ДЕШ

Ахтача кхерани жагІап тІъаь итт взар кубпческп метр арахецарпьа хІара шера Пальмира яхача муниципалптетерча (Лас-Вильс яхи провинци) тІо оатача комбинато. Германски Демократически Республика оборудовани хьайта завод ух шера апрель бетта хьалъп яртьа.

Болх беш 15 сар мара хургвоацап йолча завода керттера кхо цех я — оатап, ІІакхуьйийтап, хоржап. Автомобильни наькап дохкача ДІаяхийта ЪьаЙса я пун продукци.

Кубе болх беш цу тайпара пи предприяти я — Санкти - Спиритусеи (Лас-Вильяс яха провинци) Сантьяго - де -Кубеи (Орьепте яха провинци).

МЕРЗА ПРОДУНЦИ АРАЙОАГІА

Мекпар дара эгтара доакхагІча мерзех хуьлп йоагІа Куба. ТІехьа кхетаяп ма дий, конфетани кхЬйола мерза ІІамашп мехка духкагІа хьаеп хилар.

«Херардо Абреу» яхача гаванскп кондитерски фабрика соахка арахийнгап итт взар тонн совгІа продукцп. Уж хул Кубе хьаева ерригача мерзача ХІамаех кхоалагІа дакъа.

Серафин МАРРЕРО.
(Пренса Латтина — АПН).

Трикотажни изделей Будапештски кооперативни фабрика керда-ча барзкІий модслаш хьекхар венгерски столице балькача «Разножспорт» яхача Ерриксовани обЬединене викалашка. Коллеките хьежачуа тІехьагІа Советски Союзо 2,5 миллион сома маІача пьхсеп, кхалнаьхеп, берпйи трикотажни изделеш эдарййоалп контракт пьй-

СУРТА ТІА: трикотажни барзкий модслаш гойтача хана.

МТИ—ТАСС сурт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

3 апрель

I ПРОГРАММА

16.15 — Передачий программа. 16.20 — СССР-а экономически географи. Белорусски ССР (передача передача). 17.00 — М. Горький. Итапех болча фальг (литературах йола дешара передача). 17.30 — Дешаралоста. «Солнсо» яхача телестуде концертин зал. 18.00 — Кердадарш. 18.10 — Миллионий единенски университет. Экономически «политика ленинскп принципаш «сточчнсйра хьаьсъеча. 18.40—«Нохч-ГІалгІайчу гІоьлаь». Информационни программа (орсий, гІалгІай меттала). 19.00 — «Хе». Информационни программа. 19.25 — Боссбола телевидени. Хоккеен болча дуьнен чемпионат. СССР — Польша. 21.45 — «Балета хьаькъьяьна». Передача дІаъьаь Лъьов-Аполина. 22.30 — Боссбола телевидени. Хоккеен болча дуьнен чемпионат. Чехословакп — Германе Федеративни Республика. 3-гІа период. Пистачча — кердадарашп, передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.15 — Дуьнен хьалхашта юкъера обозени (гІалгІай меттала). 19.30 — Шоана, берап. 20.00 — Пенех. «Тирно илдеп доах». Кьаьбаседа-Хіирий музыкальни театрь. спектакль.

4 апрель

I ПРОГРАММА

16.25 — Передачий программа. 16.30—«Москва я москичанаи ах». Обозрепп. 17.00 — Деспрсонта «Костер». 17.30—Боссбола телевидени. Хоккеен болча дуьнен чемпионат. Германе Федеративни Республика — Швеци. 3-гІа период. 18.15 — «Нохч-ГІалгІайчу гІоьлаь». Информационни программа (орсий, иохчий меттала). 18.35 — Хоамаш, реклама. 18.40 — Кпноонурнк. 19.30 — Вай Советски нах да. 19.30 — «Социалпзма дуьне». 19.35 — Боссбола телевидени. Островский, «Бьаьккий дика да, ІІаьта ираз дикагІа да». СССР-а Паччахьалкхен Академически хІамапгача театра фпльм-спектакль. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — «Бакълар дика да, хІаьта ираз дикагІа да» яхь фильм-спектакль ДІахохкхар. 22.15 — Боссбола телевидени. Муррелеи нлеш. 23.05 — Кердадарашп, передачай программа.

II ПРОГРАММА

19.55—Хоккеен болп дуьнен чсрта бІаьстей. «Хьашкара балхап сихдепнаш». 19.30 — Шоана, берап. 20.00 — «Венгрей вай лоттагІа ва. Фашпстски ІІаьрхІойн Венгри музыкальнаьхьа денга. 20.30 — Социалпстически юкъ хьалхалаттарпта дола концерт.

РАДИО

3 апрель

6.30 — «Юртара гуІрех». 6.45 — Ашараи. 6.55 — Хаттаг. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 8.00 — «Сесна хулаи ду баштпнан яхь беседа (орсий меттала). 16.15 — «Индустре бохха гІа» (нохчий меттала). 15.30 — «Партийни документаш тап хуиццан латтъ яха беседа (нохчий меттала). 16.45 — «Ший индустриалан мохк» (орсий меттала). 18.00 — Кеска хоамаи (орсий, нохчий, гІалгІай меттала). 18.10 — Керда хоамаи (орсий, нохчий, гІалгІай меттала). 18.40 — «Къона» (гІалгІай меттала).

4 апрель

7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — Москва. 16.00 — Нохч-ГІалгІайчен литературе (гІалгІай меттала). 16.15 — «Юртара захар» (нохчий меттала). 16.30 — «Хьажа тІаьхьиман болх беш бе» (орсий меттала). 16.45 — «Шера хьанаш» яхача цикпадаран Чайковскпн пьеса (орсий меттала). 18.00 — «Кхоа тІехье кхетамца кхоссарен» яха корреспонденци (нохчий меттала). 18.10 — Керда хоамаи (орсий, нохчий, гІалгІай меттала). 19.30 — «Хьтторой захар» (нохчий меттала). 19.35 — Советски Эскаро ІІухой занятех дола концерт (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеп Грознеи хувцеллу моркаш а йолаш, боачан а йолаш, малхболехьара секунде 5—9 метр хІоаІа муг э хьекхаи хь хиид а фегара температура республике гІоллеа 11—13. Грозне 4—5 градус йІоккхал йолаш чила а тарлу. Кхоанеи ломмеи цхьаьпаЙолча моттигапка доах а доаллаш, хьаьа лоттам, боацап бе-бера оагІоарьара муг а хьекхаи ха хилеи фегара температура бийсашка-1 градус йолалгара 9 градус гІоллеара кхоначаи деношка 12—17 градус йІоккхаи йолаш чила тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина улица 11 (3-гІа этаж) Телефо наш: редактора — 3-44-96; зам. — 3-39-11; бехктоклама секретара — 3-34-38; партийни захарен культуран отделий—3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта боакама отдела—3-42-28; письмой отделен бухгалтерии — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30, отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет йразуьл шиннсем, ерги, шоаттеп де-чешиг.

СФ02087. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцце проспект 7/8ъ. Типография изз-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 3338.